

Miljøgiftene må stoppes ved kilden

St.meld. nr. 14 (2006-2007) "Sammen for et giftfritt miljø - forutsetninger for en tryggere fremtid" kom like før jul og har i vår vært til behandling i energi- og miljøkomiteen på Stortinget. Regjeringen ønsker med denne "Kjemikalie-meldingen" å legge til rette for at Norge skal være et foregangsland for å hindre at kjemikalier skal skade helse eller miljø.

Miljøgifter i avløpsvann og slam er omtalt i et eget kapittel i meldingen. Regjeringen signaliserer der en styrking av arbeidet med å stanse utslipp av miljøgifter fra avløpsanleggene. I første rekke vil det bli fokusert på å stanse utslippene ved kilden, dvs. redusere tilførslene fra produkter og aktiviteter som i dag bidrar med miljøgiftutslipp til avløpsnett. Det varsles imidlertid at man vil vurdere om det er behov for å stille strengere krav til utslipp fra selve avløpsanleggene innen 2012, basert på en vurdering av hva som vil være samfunnsøkonomisk mest lønnsomt av tiltak ved kilden versus rens tiltak på avløpsanleggene.

Norsk Vannforening mener det vil være et tilbakeskritt for Norge som miljønasjon dersom man går bort fra kildekontroll til fordel for "end of pipe"-løsninger for fjerning av miljøgifter. Miljøgifter i produkter utgjør i første rekke en trussel for helse og miljø ved bruk av produktet, og utgjør sekundært et problem når en andel av miljøgiftene tilføres avløpsvannet. Krav om rensing av miljøgifter på avløpsrenseanleggene vil derfor ikke løse miljøgiftproblemene i samfunnet. Krav om "end of pipe"-rensing vil også bryte med prinsippet om at forurenser betaler.

Hvis man forlater prinsippet om kildekontroll vil man vanskeliggjøre en fortsatt positiv ressursutnyttelse av slam i jordbruket og på grøntarealer. Rensing av miljøgifter fra kommunalt avløpsvann vil dessuten være en teknologisk krevende oppgave.

Miljømyndighetene kan vise til gode resultater i kampen mot miljøgifter de siste 10-20 årene. Miljøgiftinnholdet i avløpsvann og slam har gått kraftig ned, og produktreguleringer og kildekontroll har vist seg å være en kostnadseffektiv virkemiddelbruk. Et ferskt eksempel er forbudet mot PFOS (perfluoroktanylsulfonat) i produkter, som nylig ble innført. Et område som ikke har vært prioritert, og der nyere studier viser grunn til å handle, er utslipp av legemidler fra husholdninger og helseinstitusjoner til kommunalt avløpsnett.

I energi- og miljøkomiteens innstilling til Kjemikaliemeldingen, sier opposisjonspartiene at hovedprinsippet fortsatt må være regulering av utslipp ved kilden. De mener også at statlige myndigheter må ta ansvaret for å regulere utslipp fra sykehus og foreslår at arbeidet med å stanse utslipp av legemidler bør være et satsingsområde i 2008. Dette er i overensstemmelse med innspill fra VA-bransjens side under åpen høring i komiteen.

Norsk Vannforening håper Regjeringen vil ta disse signalene på alvor og at man fra Miljøverndepartementets side benytter anledningen til en offensiv for å stanse kilder til miljøgifter i avløpsvann generelt og utslipp av legemidler spesielt. Det må settes av øremerkede midler i budsjettet for 2008 for å sikre at miljømyndighetene blir en drivkraft i dette arbeidet. Som et engelsk ordtak sier: "An ounce of prevention is worth a pound of cure".

NORSK VANNFORENING